

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра сценічного мистецтва і хореографії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПРАКТИКУМ З МИСТЕЦТВА БАЛЕТМЕЙСТЕРА»

Другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю В6 Перформативні мистецтва
спеціалізації В6.03 Хореографічне мистецтво
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Освітня кваліфікація: магістр перформативних мистецтв
за спеціалізацією (Хореографічне мистецтво)
Форма здобуття освіти – денна

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 08 від «03» вересня 2025 р.

м. Івано-Франківськ - 2025

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

Розробник:

Колногузенко Борис Миколайович – професор, народний артист України, академік УАН, професор кафедри сценічного мистецтва і хореографії навчально-наукового інституту мистецтв.

Затверджено на засіданні кафедри протокол № 8 від «3» вересня 2025р.

Завідувач кафедри
сценічного мистецтва і хореографії,
доцент, кандидат мистецтвознавства:

Надія КУКУРУЗА

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Практикум з мистецтва балетмейстера
Викладач	Колногузенко Борис Миколайович
Контактний телефон викладача	+380993756179
E-mail викладача	borys.kolnohuzenko@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	9 кредитів ЄКТС, 270 год.
Статус дисципліни	обов'язкова
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	четвер - 11.50 год. а також у зручний для здобувачів час за узгодженням з викладачем.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Дисципліна «Практикум з мистецтва балетмейстера» – обов'язкова навчальна дисципліна професійної підготовки магістрів в галузі хореографічного мистецтва. Поєднуючи компетентності багатьох дисциплін освітньої програми «Хореографія», вона навчає методам втілення складної хореографічної форми: сюїти, хореографічної композиції.

Особливістю дисципліни є поєднання теоретичного та практичного навчання здобувача вищої освіти. На теоретичних заняттях розглядаються питання методики створення та постановки танцювального твору, аналізуються елементи, що впливають на сприйняття глядачів, визначаються композиційні та змістовні складові танцю. На практичних заняттях здобувачі формують компетентності, необхідні для практичної та репетиційної роботи, адміністрування презентації хореографічного твору.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Практикум з мистецтва балетмейстера» – сформувати знання про особливості роботи балетмейстера-створювача та постановника, балетмейстера-керівника професійного колективу; вміння та навички реалізовувати багаточасний хореографічний твір та презентувати його.

Цілі дисципліни:

У процесі вивчення дисципліни забезпечується досягнення таких цілей:

- формування здатності генерувати нові художні ідеї, здійснювати балетмейстерський задум та його сценічне втілення, що сприяє розвитку загальних компетентностей;

- розвиток уміння організовувати та керувати творчим процесом, мотивувати виконавців і працювати в команді, що відповідає загальним компетентностям;
- поглиблення усвідомлення місця і ролі хореографічного мистецтва у сучасному соціокультурному просторі, аналізу сучасних тенденцій його розвитку;
- формування здатності виявляти, аналізувати та вирішувати творчі й організаційні проблеми балетмейстерської діяльності, застосовуючи дослідницькі та інноваційні підходи;
- розвиток навичок художньо-критичного аналізу хореографічних творів, інтерпретації музичного, драматургічного та сценічного матеріалу;
- оволодіння практичними вміннями балетмейстерської розробки, постановки та репетиційного втілення хореографічних творів різних форм і жанрів, що безпосередньо забезпечує реалізацію спеціальних компетентностей;
- формування здатності створювати хореографічну складову у мистецько-видовищних проєктах, інтегруючи хореографію з іншими видами мистецтв;
- розвиток уміння планувати, організовувати та реалізовувати творчі проєкти, обираючи оптимальну стратегію і тактику їх упровадження;
- формування навичок презентації власного творчого продукту, усвідомлення авторства та дотримання принципів захисту інтелектуальної власності.

4. Програмні компетентності та результати навчання.

Загальні компетентності

ЗК3 – здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;

ЗК4 – здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК2 – здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері фахової діяльності;

СК3 – здатність здійснювати дослідницьку діяльність у сфері хореографії;

СК4 – здатність до художньо-критичної діяльності у сфері хореографії;

СК7. Здатність розробляти індивідуальну стратегію навчання та виховання здобувача освіти у відповідності до особистісних якостей з метою розкриття його творчого потенціалу.

СК10 – усвідомлення синтетичної природи хореографічного мистецтва та його зв'язків з іншими мистецтвами;

СК11 – здатність створювати хореографічну складову в різних мистецько-видовищних формах;

СК12 – здатність обирати оптимальну стратегію і тактику реалізації творчого проєкту;

СК13 – здатність забезпечувати організацію та функціонування хореографічного колективу;

СК14 – здатність презентувати власний творчий продукт;

СК17 – здатність розробляти та втілювати авторські хореографічні твори різноманітних форм і жанрів.

Результати навчання:

ПР1 – організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для провадження балетмейстерської діяльності у сфері хореографії;

ПР2 – адаптуватися та діяти в новій професійній ситуації, генерувати нові ідеї для вирішення проблемних творчих завдань;

ПР3 – організовувати колективну діяльність задля реалізації творчих планів і хореографічних проєктів;

ПР4 – використовувати комунікаційні технології для професійної взаємодії та участі у фахових дискусіях;

ПР6 – виявляти тенденції й перспективи розвитку хореографічної культури через аналітичне осмислення подій сучасності;

ПР7 – виявляти балетмейстерські та організаційні проблеми у сфері фахової діяльності й розробляти програми їх вирішення;

ПР9 – володіти навичками художньо-критичного осмислення явищ хореографічної культури сучасності;

ПР12 – сприяти різнобічному розвитку здобувачів освіти, використовуючи мистецько-педагогічний потенціал хореографічного мистецтва.

ПР14 – розробляти та втілювати хореографічні твори, творчо підходити до вибору жанру, форми й виражальних засобів відповідно до теми та ідеї;

ПР15 – реалізовувати творчий задум з урахуванням синтетичної природи хореографічного мистецтва та його взаємодії з іншими видами мистецтв;

ПР17 – використовувати методи, прийоми, стратегії сучасного менеджменту, розуміти особливості фінансового та адміністративного забезпечення творчого проєкту, особливості його реалізації.

ПР18 – розробляти та реалізовувати стратегію розвитку професійного та аматорського хореографічного колективу, прогнозувати наслідки організаційно-управлінських, навчально-педагогічних, балетмейстерсько-постановочних рішень; координувати роботу декількох елементів системи (підрозділів, людей тощо) задля реалізації планів.

ПР19 – презентувати власні мистецькі, педагогічні та наукові досягнення, використовуючи різноманітні комунікаційні технології.

ПР20 – популяризувати хореографічне мистецтво у процесі різноаспектної художньо-просвітницької діяльності.

ПР22 – реалізовувати повний цикл балетмейстерського твору від творчого задуму до сценічного втілення.

5.Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	78
самостійна робота	180

Індивідуальні заняття		-	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
1,2,3	В6 Перформативні мистецтва В6.03 Хореографічне мистецтво	1,2	Нормативний
Тематика навчальної дисципліни			
ТЕМА		Кількість годин	
		Лекції	Семінарсь кі заняття
		Сам.роб.	
1 курс 1 семестр			
Розділ 1. Специфіка професії та навчальної дисципліни			
Тема 1. Мета і завдання курсу «Практикум з мистецтва балетмейстера».		0,5	
Тема 2. Хореоавтор і постановник. Специфіка діяльності.		0,5	5
Розділ 2. Хореографічна композиція			
Тема 3. Композиція хореографічного твору		0,5	5
Тема 4. Прийоми побудови			1
Тема 5. Поняття форми «хореографічна композиція»		0,5	
Розділ 3. Одиночний танець			
Тема 6. Танець сольний та одиночний, їх визначення у різних видах хореографічного мистецтва		2	5
Тема 7. Особливості створення та виконання одиночного танцю		1	5
Розділ 4. Видатні автори та виконавці одиночних танців			
Тема 8. Народно-сценічний танець		1	
Тема 9. Класична хореографія		1	
Тема 10. Сучасна хореографія		1	
Тема 11. Велика лабораторія маленьких шедеврів		1	
Розділ 5. Створення одиночних танців здобувачами магістратури			

Тема 12. Написання композиційного плану		2	10
Тема 13. Створення авторського танцю		8	10
Тема 14. Постановча та репетиційна робота з виконавцем		10	20
Всього:	8	22	60
1 курс 2 семестр			
Розділ 6. Хореографічна сюїта			
Тема 15. Сюїтна форма. Її виникнення та розвиток	1		5
Тема 16. Сюїта в балетних виставах	1		5
Тема 17. Сюїта народно-сценічних танців	1		10
Тема 18. Особливості створення та виконання	1		10
Тема 19. Розгорнуті композиції у творчості видатних хореографів		2	10
Тема 20. Створення хореографічної сюїти		14	20
Всього:	4	20	60
2 курс 3 семестр			
Розділ 7. Структура магістерської роботи			
Тема 21. Складові магістерської роботи. Основи охорони інтелектуальної власності	1		5
Тема 22. Визначення розгорнутого хореографічного твору	1		5
Розділ 8. Створення практичної частини магістерської роботи			
Тема 23. Розгорнутий зміст твору. Характеристика дійових осіб		1	
Тема 24. Драматургічний аналіз практичного твору магістерської роботи		1	
Тема 25. Аналіз музичного матеріалу майбутнього твору		1	5
Тема 26. Практичне створення розгорнутої композиції		2	20
Тема 27. Робота з виконавцями		4	20
Тема 28. Аналіз практичної частини магістерської роботи		2	5
	2	12	60
Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання	Лекція – 20 балів		

навчальної дисципліни	Практичне заняття – 20 балів Самостійна робота – 10 балів Іспит – 50 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Якщо здобувач вищої освіти не складав змістовий модуль з поважних причин, які підтверджені документально, то він має право на його складання з дозволу завідувача кафедри (за заявою). Здобувач не допускається до складання екзамену, якщо впродовж семестру за змістові модулі сумарно він набрав менше 25 балів. У цьому випадку йому у відомості робиться запис «не допущений» і виставляється набрана кількість балів. Допускається, як виняток, з дозволу завідувача у визначений кафедрою строк виконання здобувачем вищої освіти додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	
90 – 100	A	відмінно	
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-25	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	

Політика навчальної дисципліни

Систематичне відвідування занять. За пропущене заняття студент повинен пред’явити довідку, або інший вагомий документ, в іншому випадку це впливатиме на семестровий контроль, одне пропущене заняття -2(бали).

Навчальна дисципліна «Практикум з мистецтва балетмейстера» ґрунтується на принципах академічної доброчесності, творчої свободи, професійної відповідальності та практикоорієнтованого навчання.

Студенти зобов'язані:

- регулярно відвідувати аудиторні заняття та брати активну участь у практичній роботі;
- своєчасно виконувати всі навчальні, творчі та індивідуальні завдання, передбачені робочою програмою дисципліни;
- дотримуватися вимог академічної доброчесності, зокрема не допускати плагіату, самоплагіату, фальсифікації результатів та несанкціонованого використання чужих творчих напрацювань;
- коректно та професійно працювати в колективі, поважати партнерів по творчому процесу та викладача.

У межах дисципліни заохочуються:

- творча ініціатива, авторський підхід і креативне мислення;
- використання елементів народної, класичної та сучасної хореографії з урахуванням стилістичних і жанрових особливостей;
- самостійний пошук художніх рішень та експеримент у межах поставлених навчальних завдань.

Оцінювання результатів навчання здійснюється на основі:

- активності студента на практичних заняттях;
- якості виконання постановчих, композиційних і аналітичних завдань;
- рівня сформованості балетмейстерських умінь і навичок;
- підсумкової творчої роботи (хореографічної постановки).

Порушення політики дисципліни або норм академічної доброчесності є підставою для зниження оцінки чи повторного виконання завдання.

Основна література

1. Зубатов С. Танцювальні композиції та етюди українських народних танців. Київ: Видавництво «Ліра-К», 2021. 376 с.
2. Колногузенко Б.: (до 70-річчя від дня народж.): біобібліогр. Показчик/ М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Б-ка; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко, О. С. Хижна; наук. ред. Н. М. Кушнарєнко]. Харків: ХДАК, 2019. 116 с.
3. Колногузенко Б. Одиночний танець. Методична розробка з курсу «Мистецтво балетмейстера». Харків: ХДАК, 2024. 104 с.
4. Козинко Л. Теорія фольклорного танцю в контексті культурної антропології. Курбасівські читання : зб. наук. пр. Київ, 2011. С. 80–87.
5. Колногузенко Б. Хореографічна композиція: метод. посіб. з курсу «Мистецтво балетмейстера». Харків: ХДАК, 2018. 208 с.
6. Лігус О. Музика в хореографії: навч. посіб. Київ: ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 144с.
7. Масленко В., Дольчук В. Майстри хореографічного мистецтва: збірка матеріалів конференції 25 лютого 2019 року. Міністерство культури України. Національна хореографічна спілка України. Київ: НХСУ, 2019. 123с.

8. Мостова, І., Островська, К. Хореографічне мистецтво як інструмент формування ціннісних орієнтирів вихованців аматорських танцювальних колективів. *Танцювальні студії*. 6(1), 2023. С. 63–69. <https://doi.org/10.31866/2616-7646.6.1.2023.283728>
9. Чубинський П. Мудрість віків. Українське народознавство у творчій спадщині Павла Чубинського. Кн. 2. Київ: ЦУЛ, 2020. 224 с.

Допоміжна література

1. Верховинець В. Теорія українського народного танцю. Київ: Муз. Україна, 1990. 150 с.
2. Воропай О. Звичайі нашого народу : етнограф. нарис в 2 т. Київ : Оберіг, 1992. Т. 1. 449 с.
3. Види мистецтв і хореографії : [метод. посіб.]. М-во культури України, Нац. хореогр. спілка України. 2-ге вид., допов. Харків, 2014. 319 с.
4. Гоцалюк А. Календарно-обрядове дійство як духовний феномен української культури. *Культура і сучасність*. 2015. №1. С. 28–33.
5. Килимник С. Український рік у народних звичаях в історичному висвітленні : у 3 кн., 6 т. ; Кн. II., т. 3: Весняний цикл. Київ : Обереги, 1994. 528 с.
6. Кривохижа А. Гармонія танцю: Навчально-методичний посібник з викладання курсу. Кіровоград, 2006. 88 с.
7. Лань О. Мистецтво балетмейстера: хореографія великої форми: навчально-методичний посібник. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2019. 180 с.
8. Маркевич Л. Мистецтво балетмейстера: навч.-метод. посіб. Рівне: О. Зень, 2019. 164 с.
9. Ніколаєва Т. Історія українського костюму. Київ: Либідь, 1996. 174 с.
10. Скуратівський В. Місяцелік : укр. нар. календар / худож. Є. Сендзюк. Київ: Мистецтво, 1993. 207 с.
11. Шевченко В. Мистецтво балетмейстера в народно-сценічній хореографії. Київ: ДАКККиМ, 2006. 184 с.

Викладач:

Колноз.

Борис КОЛНОГУЗЕНКО, професор

